

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE LEGE. || ET OBITER DE LIBERTATE CHRISTIANA
ASERTIONES THEOLOGICAE, AD PROMOVENDAM
studiorum renouationem Anni 1573. in disputationem
proposenda in Archiepiscopali Collegio Societatis ...**

**Broich, Willem von dem
Lupsius, Johann**

Moguntiae, 1573

Quid sit Lex vetus & quotuplicia eius præcepta. Cap. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46889)

108. *DISTVLIT* itaq; Deus legem mandatorum in tempora Moſis, quando extincta penè fuerat lucerna noſtra, radius diuini luminis: data autem per multa proſentis ſacula; vt vires ſuas, qui iam lege docti erant, vſq; ad tempora legis Euangelicæ experirentur.

Quid ſit Lex vetus & quotuplicia eius præcepta. Cap. 12.

109. *EX* quibus omnibus huiusmodi legis veteris deſcriptio tradi mihi poſſe videtur: Lex diuina à Deo per angelos, Moſe miniſterium ſuum præbente, populo Iudaico de ſeruitute Aegyptiaca egredienti, ad ſanctioris viæ præ reliquis gentibus inſtitutionem, propter Chriſtum de eorum ſtirpe naſciturum, data; ad ſui obſeruationem huius viæ vel pænis cogens, vel præmijs inuitans, & alliciens.

110. *EIVS* præcepta penè innumera ad tria genera reduci poſſunt, atq; adeo ad vnum, ſi finem intueamur omnium, caritatem.

111. *GENERALIA* tria ſunt; moralium, cæremonialium, & iudicialium.

112. *MORALIA* ex præſcripto rationis, mores informantia, & proinde à naturali lege deducta ad virtutem pertinent, quæ Deo nos ſimiles reddit, & proinde amicos: qui eſt ſinis primarius legis diuinae: ſicut humanae proprius eſt, amicitiam hominum in ſe & conciliare, & conciliatam tueri & conſeruare. Virtutem autem intellige ſine exceptione omnem, cum enim mente & ratione homo Deo coniungatur, vt in qua eius imaginem gerat; ſi ea futura ſit, qua oportet, integritate, & dignitate; & in ſe, & in ſuis actionibus erit: in ſe quidem, virtutibus ijs, quæ ſedem ſuam in ſuperiore animi parte collocant, et ab intellectu denominationem habent; in actionibus verò latentibus, vt moderandis affectibus, ijs quæ morales vocantur: patentibus .i. externis, iuſtitia.

113. *CÆREMONIALIA* ad cultum diuinum, ſiue ad actus religionis referuntur; qui quale ſic, & quomodo ſint exercendi: non quod religio virtus non ſit, ad quam moralia dicta ſunt pertinere; ſed quod deſignare modum colendi Deum, cum varius eſſe poſſit, vna & inuariabili ſententia, quam natura dictat, manente, Deum nimirum eſſe colendum, aliò pertineat.

114. *IUDICIALIA* ad communem hominum inter ſe conuictum conferunt. De quo quidem eadem natura pronunciat, iuſtè & amanter viuendum cum proximo; ſed Iudicialia; qua ratione id fieri poſſit, præſcribunt.

115. *PRÆTER* tria hæc præceptorum genera, plura deſiderari non poſſe videtur. Siquidem

Siquidem hic finis legis diuinæ, vt hominem cum Deo, & quibus tum agit, immò cum cæ-
teris omnibus componat. Moralia illud per cultum religiosum fieri debere edicunt, hoc per
iustitiam & aequitatem. Sed quis sit cultus Deo pro temporis ratione gratus & maximè
acceptus, ac in quibus consistat iusticia, caremonialia, iudicialiaq; ostendunt.

116. **QVO** D autem paulo antè dictum est, moralia in legem naturæ referri, de omni-
bus quidè accipiendum est: verum non pari gradu, sunt enim, quæ adhiberi primorū & ge-
neralissimorum principiorum examine, non magno studio ab omnibus vel agenda, vel omit-
tenda cognoscuntur: æqua, vel iniqua iudicantur: sunt, in quibus ingenio opus est, & la-
bore multo: sunt postremo, ad quæ omnino celesti siue diuina indigemus institutione.

Præceptorum decalogi cum cæteris moralibus coniunctio, distinctio,
ordo, ratio qua tradita sunt, & obedientia quam exigunt
fructus, præstite obedientiæ. Cap. 13.

117. **PRIMI** generis, siue ordinis sunt præcepta Decalogi; ad quæ tamen omnia alia
respiciunt. Nam summa illa, ad quæ nulla opus est instructione, quibusq; fidei lumine præ-
missis, facile assentimur, tanquam principia ad conclusiones. Reliqua, quæ studio virorum
sapientum egent, vice versa; propterea quòd illa in medio consistant, et iam fidem faciant,
iam aliunde accipiant; iam fontis, iam riuuli, iam fundamenti, iam ædificij subeant
rationem.

118. **EORVM** si de distinctiõne agatur, D. Augu, tria tantum ad dei charitatem, ad
proximi, vero dilectionem septem referentis sententia magis probanda videtur, quam eo-
rum, qui vel quod ille pro vno accepit in tria secant, reiecto de sanctificatione Sabbathi man-
dato, quod facit Esaius; aut qui eo relicto, in duo; quæq; ille tanquam duo distincta accepit,
de vxore, & rebus proximi non concupiscendis, ipsi in vnum copulant.

119. **ABSVRDVM** enim in primis videtur, inter præcepta decalogi referre, quod
ad decalogum non pertineat; quodq; pertineat rejicere, satis temerarium. Deinde cum cer-
tum sit iuxta verbum Euangelij, neminem dominis duobus seruire posse; eiusdem rationis
est: Non habebis &c. cum eo, quod præcessit, Ego sum dominus Deus tuus; nisi quod nega-
tio affirmationem exponit.

120. **PORRO** facere sculptile, prohibitum quidem; sed in eum finè, vt ne adoretur: alio-
qui Moses nõ fuisset iussus facere duo Seraphim, et ea honoratissimo tabernaculi loco consti-
tuere; nec Salomon tantū sibi sumpsisset, vt tot et hominū, et bestiarū, et aliarū rerū simula